

DEBAT CIUTADÀ (XXXV): L'ESTAT DE L'EDUCACIÓ A BALEARS (IX)

LA NOSTRA EDUCACIÓ EN CRISI

Coincidint amb l'inici del curs escolar, Quaderns Gadeso ja fa anys que publica els resultats més significatius de l'anàlisi de situació del sistema educatiu de Balears. Aquesta anàlisi es realitza a partir de la importància que atorguen els ciutadans i ciutadanes de les illes a l'educació, el seu nivell de satisfacció i les causes d'aquestes valoracions. També s'estudien els principals problemes detectats en el sistema educatiu i les mesures de millora que s'haurien d'adoptar. A més, en aquest número volem fer referència a la despesa pública en educació i a la promesa del nou president del Govern, José Ramón Bauzá, de garantir la llibertat de les famílies en l'elecció del centre escolar on estudiaran els seus fills i filles.

Ara que molts de governs autonòmics han anunciat retallades en educació (més hores lectives per als mestres i professors, menor contractació d'interins, menys doblers...) ens veiem obligats a pulsar l'opinió ciutadana sobre els seus efectes en els pressupostos de la nostra comunitat autònoma. En concret, hem volgut esbrinar si els balears defensen o refusen la reducció de despesa pública en el capítol educatiu.

Com es pot veure a la taula número 1, un 36,8% creu que aquesta despesa es pot i s'ha de reduir, enfront d'una majoria (47,9%) que creu que la crisi econòmica no pot influir negativament en el finançament del sistema educatiu. Un significatiu 15,3% declara no tenir opinió sobre aquest tema.

Els principals arguments dels que advoquen per la reducció de despesa són, per una banda, la necessitat de **reduir el nombre d'interins i de personal eventual** (el que obligaria als funcionaris a treballar més) i la creença que, **millorant la gestió** actual, és possible disminuir els recursos sense que afecti de manera rellevant a l'ensenyament.

Per altra banda, els defensors de mantenir o fins i tot ampliar les partides pressupostàries en el sistema educatiu afirmen que l'educació no es pot considerar una despesa, sinó una **inversió**, i que, si volem sortir de l'actual crisi econòmica, hem d'apostar de manera ferma i convençuda per la **formació** dels nostres nins i joves (millorar el capital humà per millorar l'economia).

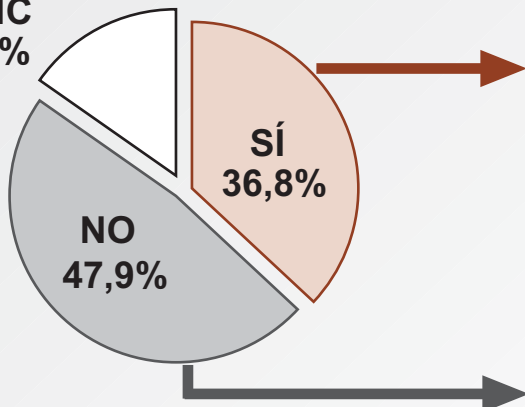
LA CRISI I L'EDUCACIÓ

TAULA 1

En una situació de crisi com l'actual, creieu que s'ha de reduir el pressupost del Govern Balear destinat a Educació?

PRINCIPALS ARGUMENTS

NS/NC
15,3%

- És possible i necessari reduir el nombre d'interins i personal eventual

- Amb una millor gestió, es poden reduir les despeses destinades a Educació

- L'educació no és una despesa, és una inversió de futur

- S'ha d'apostar per l'educació i la formació per sortir més aviat de la crisi

LA VALORACIÓ DELS CIUTADANS

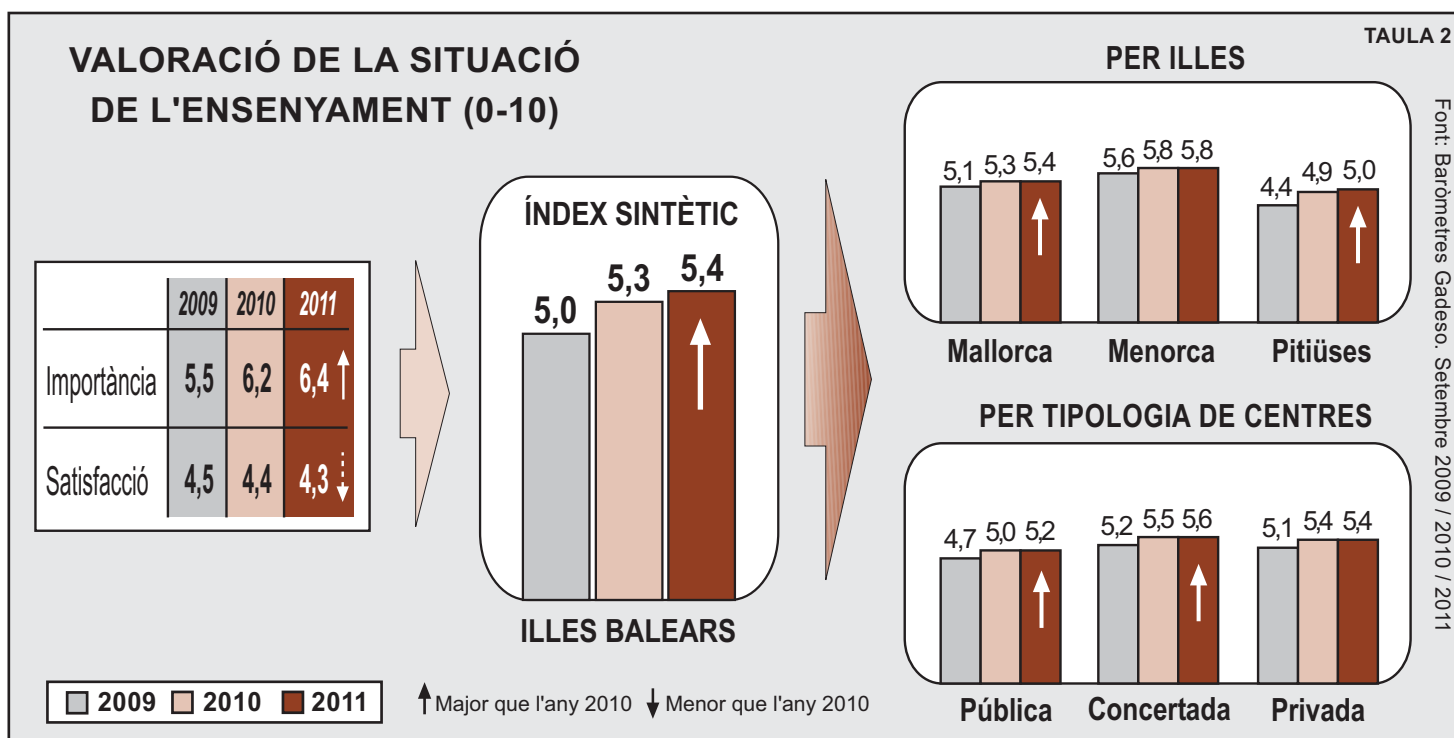
L'educació sempre ha estat, des dels seus inicis, uns dels temes de capçalera per la Fundació Gadeso, que li ha dedicat, a més de Quaderns Gadeso, multitud de treballs i llibres (hi trobareu més informació a la nostra web www.gadeso.org). En aquesta pàgina analitzarem la importància i la satisfacció de la ciutadania envers la situació de l'ensenyament a la nostra comunitat. A més de l'habitual anàlisi diferenciat per illes, oferim les dades desglossades per tipologia de centre (escola pública, concertada i privada).

Els resultats que aquí es reflecteixen formen part d'una sèrie d'investigacions que la Fundació Gadeso realitza anualment sobre el sistema educatiu. Això ens permet, per una banda, tenir una radiografia de la situació actual i, per una altra, observar la tendència dels indicadors al llarg del temps.

A la taula 2 es pot comprovar com la importància que els ciutadans atorguen a l'educació dels nins i joves augmenta en relació als anys anteriors, degut sobretot a la relació que detecten entre una bona formació i l'obtenció d'un lloc de feina (vinculació que augmenta en una època de crisi com la que vivim actualment).

Per part seva, la satisfacció de la ciutadania envers la situació de l'ensenyament experimenta una lenta però continua baixada en els darrers temps, fins situar-se en un preocupant 4,3.

A través de la combinació de la importància i la satisfacció s'obté l'índex sintètic, que ens permet observar d'un sol cop d'ull la valoració de la situació actual de l'ensenyament a Balears i la seva tendència. Com ve sent habitual, Menorca continua sent l'illa on millor es valora l'educació, mentre que les Pitiüses enregistren l'índex més baix de les illes. Mallorca es situa al voltant de la mitjana autonòmica.

LA POLÈMICA DE LA LLIURE ELECCIÓ DE CENTRE

Durant la campanya electoral, l'actual president del Govern, José Ramón Bauzá, va prometre que totes les famílies de Balears tindran llibertat absoluta per **elegir el centre escolar** on volen que els seus fills estudiïn (si bé després de guanyar les eleccions matissà que la seva aplicació és impossible al 100%).

Nosaltres hem volgut conèixer l'opinió dels pares i mares envers aquesta possibilitat. Com es pot veure al quadre adjunt, hi ha opinions diverses: les dues opcions majoritàries són, una, que seria **convenient**, però la seva aplicació és molt difícil i, l'altra, que és una mesura que només beneficia a les famílies amb un **major nivell socioeconòmic**, atesa la manca d'igualtat (no reconeguda) en l'accés dels fills a un determinat centre escolar.

Serà positiu pels alumnes i les famílies	15,4%
Seria convenient, però és de difícil aplicació	31,6%
Només beneficiarà a les famílies amb major nivell socioeconòmic	30,5%
Pot augmentar la bretxa entre escoles de "primera" i "segona"	22,5%

TAULA 3

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2011

LA IMPORTÀNCIA CONTINUA AUGMENTANT...

Com ja s'ha dit a les pàgines anteriors, per conèixer realment les percepcions dels ciutadans de Balears és necessari analitzar quin grau d'importància atorguen a l'educació i en quina mesura hi estan satisfets.

A més de les dades purament numèriques, hem volgut esbrinar quins són els factors determinants del rellevant augment en el nivell d'importància que s'ha produït enguany.

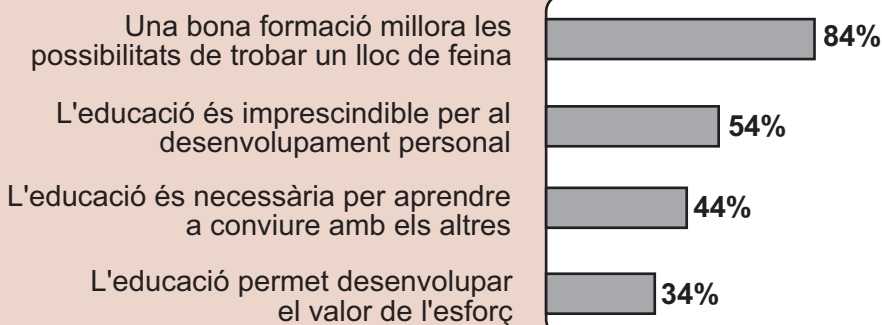
TAULA 4

IMPORTÀNCIA PER ILLES

Mallorca	6,5 ↑
Menorca	6,9 ↑
Pitiüses	5,7 ↑
BALEARS	6,4 ↑

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2011

FACTORS DETERMINANTS

La situació actual de crisi socioeconòmica ha influït en l'augment de la importància que atorguen les famílies a l'educació. Aquest augment s'observa a cada una de les illes de la nostra comunitat. Les famílies consideren, de manera majoritària i cada cop amb més intensitat, que una bona formació és imprescindible, si bé no per garantir,

sí per millorar les **possibilitats d'accedir a un lloc de feina estable i de qualitat** (un 81% així ho creu). Altres factors determinants de l'increment de la importància, encara que en menor mesura, són el **desenvolupament personal**, la capacitat per **conviure i respectar els altres** i la posada en valor de la **cultura de l'esforç**.

...MENTRE BAIXA LA SATISFACCIÓ

Des de ja fa uns anys, el grau de satisfacció dels ciutadans i ciutadanes de Balears envers el sistema educatiu experimenta una lleugera però continua baixada, situant-se enguany, i utilitzant termes escolars, molt per sota de l'aprobat (especialment preocupants són les dades enregistrades a Mallorca i a les Pitiüses). Igualment com hem fet amb la importància, s'analitzaran els factors que més han influït en aquesta disminució de les valoracions.

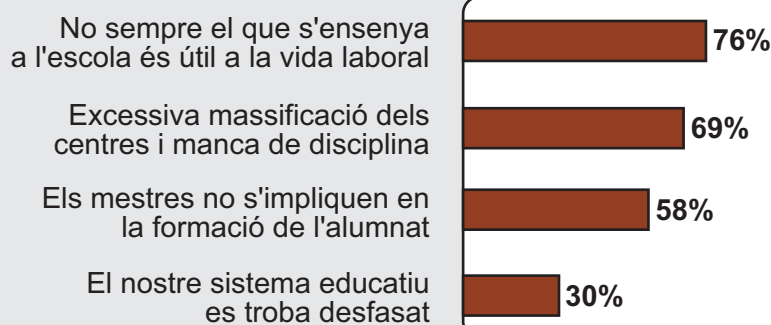
TAULA 5

SATISFACCIÓ PER ILLES

Mallorca	4,2 =
Menorca	4,6 ↓
Pitiüses	4,2 ↓
BALEARS	4,3 ↓

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2011

FACTORS DETERMINANTS

Com es pot deduir del que hem vist fins ara, en època de crisi les famílies tendeixen a veure l'educació com una eina per accedir al món laboral i obtenir un treball estable i lluny de la precarietat. Així doncs, el principal motiu de l'escassa valoració observada és la **manca de relació entre el que s'apren durant el període formatiu i el que**

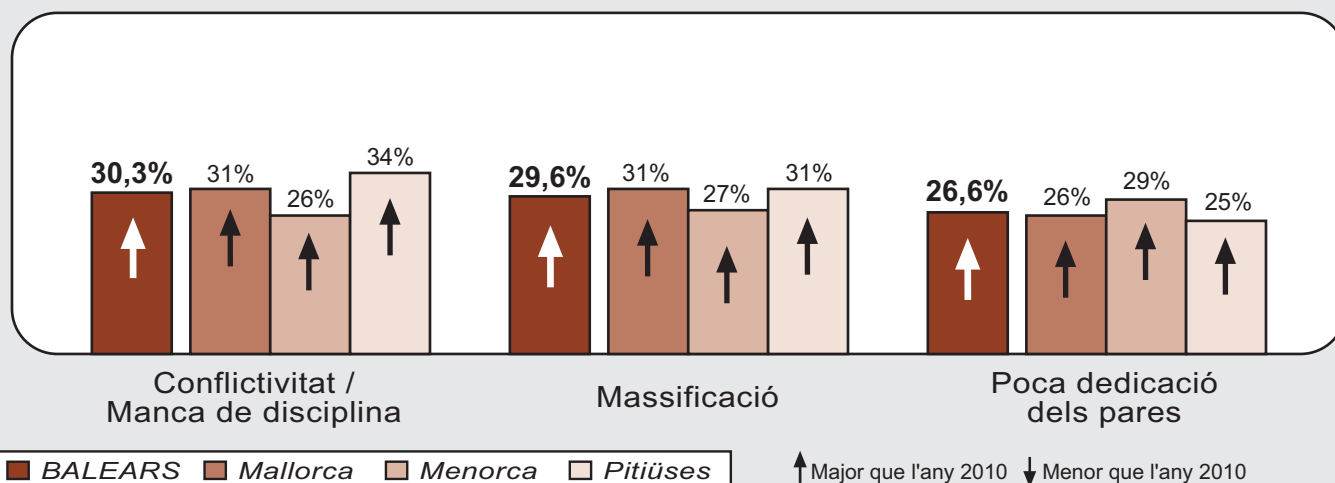
s'exigeix en el mercat de treball. Després hi apareixen la **massificació** que pateixen els nostres centres escolars i la **poca disciplina** que s'hi observa i la **escassa implicació dels mestres** en la formació de l'alumnat. Com hem vist abans, com que l'educació es delega a l'escola i els mestres, els problemes també s'hi focalitzen.

A CADA PROBLEMA, UNA SOLUCIÓ

En aquesta pàgina hi trobareu una anàlisi dels principals problemes detectats per les famílies dins el sistema educatiu de la nostra comunitat i les mesures de millora que s'haurien d'aplicar per solucionar-los. Seguint la tònica habitual de les investigacions de la Fundació Gadeso, els resultats s'ofereixen desglossats per illes.

TAULA 6

PRINCIPALS PROBLEMES PER ILLES

Baròmetres Gadeso. Setembre 2011

Com es pot comprovar, la **conflictivitat i la manca de disciplina** que es viu als centres escolars continua figurant com a primer problema destacat per les famílies de la nostra comunitat. Val a dir que aquesta problemàtica és més accentuada a les Pitiüses que a la resta de Balears.

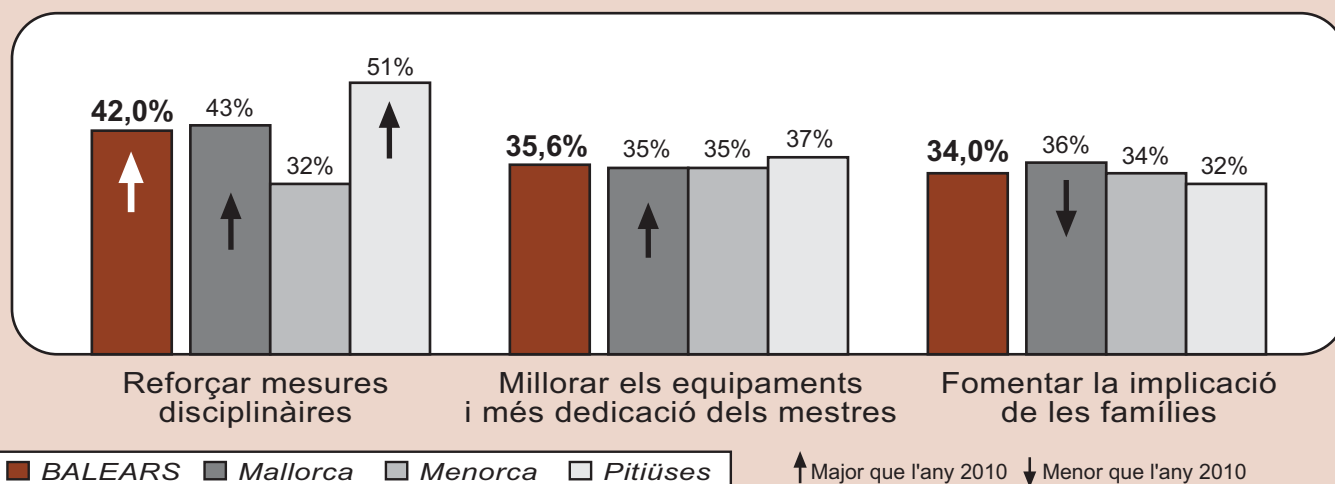
En segon lloc es situa la **massificació** que pateixen els centres de les illes. Existeix la percepció que les escoles es troben amb les aules i els equipament saturats, i que això perjudica la qualitat de l'educació. Per últim, la tercera posició l'ocupa l'**escassa dedicació dels pares** en el procés educatiu dels seus fills. Aquest problema es destaca sobretot a l'illa de Menorca.

I, com es reflecteix a la taula inferior, a cada problema correspon una solució. Així doncs, la primera mesura que s'hauria d'adoptar és el **reforçament de les mesures disciplinàries** als centres escolars. La **millora dels equipaments** i una **major implicació dels mestres** ocupen el segon lloc, per davant del **foment de la implicació dels pares i mares en l'educació dels fills**.

Això ens permet deduir que les famílies estan cada cop més preocupades per l'educació però encara centren les seves demandes en els centres i els mestres, sense que la seva implicació en el procés tenguí encara carta de ciutadania.

TAULA 7

PRINCIPALS MESURES DE MILLORA PER ILLES

Baròmetres Gadeso. Setembre 2011